

SAAVU KIRKKOPOSTI 2/2020

Sisälllys

Julkaisutiedot	1
Pääkirjoitus (Paasivirta)	2
Kristityn vapaus (Paasivirta)	2
Terveisiä Angolasta (Erkki Halme)	5
Saavutettavuus asiantuntija Katri Suhonen (Tuula Paasivirta)	6
Yle Areenan palveluista (koonnut Tuula Paasivirta)	7
Saarna, Itsensä tutkiminen (Tuula Paasivirta)	9
Leike: Sana -lehti 28.8.2020, Anteeksipyyntö ei saa olla hutaisu, (Minna Kettunen, Sana -lehti)	11
Otetaan selkoa Kaanaan kielestä (Paasivirta)	12
Facebook ryhmä näkövammaisasioissa (Paasivirta)	13
Lukijalta (nimimerkki Pohtija pohjoisesta)	14
Evankelis-Luterilaisen kirkon sakastisivut: julkaisuja sekä painotuotteina että ladattavina tiedostoina (Paasivirta)	14
Lopputoivotukset	15

Julkaisutiedot

Piste- ja äänilehti päätoimittaja Tuula Paasivirta
Podcast äänilehti päätoimittaja Tuomo Burman
Yhteystiedot: ext-tuula.paasivirta@evl.fi (huomaa etuliite ext)
tuomo.burman@burha.net
Yhteisosoite: saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi
Lukija: Hannele Töllikkö
Julkaisija: Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallitus, KJY
Tämä on lehden 70. vuosikerta

Toimisto ja tilaukset: Arja Kunnala, p. 050 3525 723, sähköposti arja.kunnala@evl.fi,
PL 210, 00131 HELSINKI
Lehti on tilaajilleen maksuton

Pääkirjoitus

Lehden ilmestyessä syyskuussa on kesä virallisesti päättynyt. Moni meistä katsoo toiveikkaana syksyyn, voiko mitään harrastaa kodin ympäristössä, järjestöissä tai seurakunnassa? Korona, Covid 19 nostaa edelleen päätään täällä Suomessa ja maailmalla ja tarkkana pitää olla, turvavälejä ja maskeja pitää.

Seurakunnissa on kuitenkin joitakin toimintoja päästy aloittamaan. Messuissa on saatu viettää ehtoollista. Se on monille hyvin tärkeä mahdollisuus ja osa messua. Myös pappina on mukava tavata seurakuntalaisia. Vaikka se tapahtuu tietyin rajoituksin, on se eri asia, kuin vain etäyhteydet.

Kirjoitan tässä ja seuraavassa lehden numerossa Evankelis-luterilaisen kirkon sakramenteista, joita ovat kaste ja ehtoollinen. Katolisessa ja Ortodoksisessa kirkossa sakramenteja on enemmän, seitsemän.

Ensimmäinen Podcast ilmestyi Tuomo Burmanin toimittamana kesäkuun lopulla. Kaikissa suunnitelluissa jakoreiteissä se ei ollutkaan esteetön, joten sen reittejä vielä osin etsitään.

Voit lähettää palautetta ja kehitysehdotuksia uuteen yhteissähköpostiosoitteeseen: saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi Sitä luemme vain Tuomo ja minä Tuula.

Facebookissa on entinen Pisteilevä ruudunlukija seurakunta muuttanut nimeään ja on nyt Näkövammaiset seurakunnassa. Sinne ovat tervetulleita näkövammaiset, näkövammaistyöntekijät, oppaat jne. Tarkemmat tiedot ovat tämän lehden loppupuolella.

Tuula Paasivirta

Kristityn vapaus

Tuula Paasivirta

Parhaimmillaan usko Kristukseen vapauttaa ihmisen perustamasta elämäänsä omien tekojen, perinnäissäntöjen ja toisten ihmisten mielipiteiden varaan. Eli tällöin en ihmisenä ole niin riippuvainen muista ihmisistä. Kristus päästää seuraajansa vapauteen ihmisten asettamista rajoituksista mutta sitoo heidät totuuteen ja rakkauteen. Kristuksen rakkaus näyttää suunnan kristityn elämälle.

Muun muassa Mark. 2:23-28 puhuu kristityn vapaudesta. Aukikirjoitan kohdan tähän:

"Johanneksen opetuslapset ja fariseukset paastosivat. Jeesukselta tultiin kysymään: "Miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa, kun kerran Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat?" Jeesus vastasi: "Eivät kai häävieraat voi paastota silloin, kun sulhanen vielä on heidän kanssaan! Niin kauan kuin sulhanen on heidän joukossaan, he

eivät voi paastota. Vielä tulee sekin aika, jolloin sulhanen on poissa, ja silloin, sinä päivänä he paastoavat. Ei kukaan ompele kutistamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan viittaan. Silloinhan vanha vaate repeää uuden paikan vierestä ja reikä on entistä pahempi. Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin leileihin. Silloinhan viini rikkoo ne ja sekä viini että leilit menevät hukkaan. Ei, uusi viini on laskettava uusiin leileihin.” Lainaus loppui.

Liikennesäännöt

Piispa Simo Peura kysyi eräässä saarnassaan: Pitääkö lakia noudattaa silloinkin, kun se tuntuu olevan ristiriidassa omantunnon kanssa?

Nyt Korona-aikana on monia sääntöjä ja näinä aikoina halutaan ilmiäntä henkilö, joka ei noudata sääntöjä ja karanteenia. Suomi on rakennettu lakien ja järjestyksen varaan. Olemme yhdessä sopineet periaatteet, joiden mukaan kaikkien tulee toimia. Piispa Peura puhui myös liikennesäännöistä. Ne ovat tästä yksinkertainen esimerkki. Mikäli kansalainen ei noudata niitä, hän on uhka toisille ja joutuu tekemisistään vastuuseen. Tarvittaessa oikeuslaitos määrää rikkomuksista rangaistuksen.

Kaiken tämän tarkoitus on turvata yhteisön hyvinvointi ja sen jäsenten hyvä inhimillinen elämä. Erityisen huolenpidon kohteena tulisi Peuran mukaan olla joukossamme heikoimmat.

Olisi hyvä, jos tahtoisimme osoittaa rakkautta toisia ihmisiä kohtaan käskemättä, mutta niin ei kuitenkaan näytä olevan. Usein on pikemminkin päinvastoin: itsekäs ihminen tavoittelee etua itselleen toisten kustannuksella. Lait siis tarvitaan: ne rajoittavat itsekkyyttä ja pakottavat rakkauteen, kun muu ei auta.

Samalla, kun tunnustamme tämän, tiedämme, että varsinainen päämäärä ja ihanne jää toteutumatta. Vapaus, tahtominen ja pakottamattomuus kuuluvat rakkauden olemukseen. Miten tällainen rakkaus on mahdollista? Tätä kysyi siis piispa Simo Peura.

Perimmäissäännöt

Jeesuksen elinaikana oli niin, että Johannes Kastajalla, joka siis kastoi Jeesuksen oli omat opetuslapsensa eli seuraajansa ja Jeesuksella tuli olemaan omat lähimmät seuraajansa eli opetuslapsensa.

Juutalaisten keskuudessa olivat perimmäissäännöt hyvin tavallisia, siksi Jeesus opetuksineen ja tapoineen oli hyvin radikaali, uudenlainen omana aikanaan.

Oikea paasto

Jeesuksen ja juutalaisten välinen keskustelu lähti liikkeelle paastoamisen velvoitteesta. Juutalaiset halusivat tietää, miksi Jeesuksen opetuslapset eivät paastoa.

He vetosivat siihen, että Johannes Kastajan opetuslapset paastosivat. Joku saattoi ymmärtää, että ehkä paastoaminen oli heille katumusta, jolla valmistauduttiin ottamaan vastaan sitä tulevaa kuningasta, josta Johannes Kastaja ennusti ja saarnasi.

Juutalaisilla oli lukuisia paastopäiviä. Ne jotka ottivat parannuksen ja uskon Jumalaan vakavasti, noudattivat paastoa. Miksi sitten Jeesuksen opetuslapset eivät paastonneet, jos se oli oikean hurskauden, katumuksen ja aitouden merkki?

Eikö heillä ollut mitään katumisen aihetta? Eikö heillä ollut syntiä, josta tulisi surren ja paastoten tehdä parannusta? Jeesus itse ei pitänyt paastoamista huonona asiana eikä niin ollen tuominnut tapaa.

Evankeliumitekstimme viittaakin tilannekohtaiseen arviointiin. Oli aihetta jättää paasto ja iloita, koska oli meneillään hääjuhla. Kun sulhanen on paikalla, morsian ja häävieraat eivät paastoa.

Juutalaisten hääjuhla kesti päiväkausia ja siinä oli kyse yhteisestä ilosta. Riemun ja juhlan keskellä ei ollut sopivaa surra ja paastota.

Kristittyjen juhla ilman paastoa

Jeesus puhui jälleen kerran vertauksin, kun hän tässä vapausteeman yhteydessä puhui yljästä ja juhlasta. Mutta se ei ole ollenkaan huono asia puhua juhlasta. Kristillisessä uskossa on kyse juhlasta. Usko ei ole vain arjen taistelua, vaan myös suurta juhlaa.

Mutta miksi juhlietaan? Koska Jeesus on keskellämme ja me saamme olla häneen yhteydessä ja iloita pelastuksesta ja armosta. Olemme hänen suojassaan ja hänen joukoissaan. Kun Sulhanen eli tässä tapauksessa Jeesus on paikalla, häävieraat eivät paastoa.

Ruotsalainen piispa Bo Giertz opetti, että Jeesuksen antama vastaus kysymykseen "miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa" osoitti messiaanisuutta.

Juutalaiset ja ylkä

Vertauksen on täytynyt ärsyttää juutalaisia, sillä puhe Yljästä yhdistettiin juutalaisuudessa vain Jumalaan. Vain hänellä on oikeus morsiameen, valittuun kansaan. Juutalaisille tässä yhteydessä puhe häistä tarkoitti sitä suurta päivää, jolloin Jumala oli palauttava kansansa kunnian. Tämä tarkoittaa siis sitä, että Jumalan valtakunta on tulossa. Ja juutalaisten ymmärtämä Messias on tullut. Jeesus ei ollut sitä heille.

Me kristityt tiedämme, että Messias on Jeesus, meidän Vapahtajamme. Oletko sinä, ystävä, häävieras? Kyllä olet. Saat olla vieras Jumalan valtakunnan juhlassa. Hääjuhlaan kutsutaan armosta.

Vielä vapaudesta

Opetuslapset ovat vapaita. Tässä Markuksen toisessa luvussa se tarkoittaa ensiksi vapautta sapatin yli. Juutalaisuuden yksi tärkeä tuntomerkki on sapatin pitäminen.

Sapatin pyhittämisellä katsottiin noudatettavan Jumalan järjestystä. Tällaisista säännöistä tuli juutalaisille kuitenkin itsetarkoitus.

Siksi Jeesus sanoo, ettei ihmistä ole luotu sapatin pitämistä varten, vaan sapatti on luotu ihmistä varten. Jumalan luomisjärjestyksiä ja tarkoituksia ei tule kääntää pääläelleen.

Laajemmin käsitettynä kristityn vapaus on vapautta kaikesta, mikä kahlitsee uskonvanhurskautta, toisin sanoen estää sen hyväksymistä, että kelpaamme Jumalalle Kristuksen uhrin tähden ilman omia ansioitamme. Apostoli Paavali varoitti myös: "Pysykää siis lujina, älkääkä antako sitoa itseänne uudelleen orjuuden ikeeseen." (Gal. 5:1.)

Luther ja kristityn vapaus

Kristityn vapaudesta on Martti Lutherin vuonna 1520 kirjoittama kirja, jonka aiheena on kristillisen elämän ilmeneminen yksittäisessä kristityssä.

Kristityn vapaus perustuu sille, että Jumalan valtakunta on tullut lähelle ja sen tarjoamasta vapaudesta pääsee osalliseksi jokainen tämän sanoman kuuleva ja vastaanottava ihminen. Luther torjuu sellaisen käsityksen, että vapaudessa olisi kyse ihmisen omasta kyvystä vastaanottaa armo ja pelastus. Luther ei tarkoittanut myöskään mitään poliittista vapautta. Jumalan valtakunnan vapaus on rakennettu Jumalan Sanan ja Kristuksen työn kestäväälle pohjalle. Tämä siis Lutherin mukaan, joka itse kävi syviä taisteluita henkilökohtaisessa elämässään juurikin tässä asias

Terveisiä Angolasta!

Erkki Halme

Angola on suuri kaunis maa päiväntasaajan eteläpuolella Afrikan länsirannikolla. Pinta-alaltaan se on noin kolme ja puoli kertaa Suomen pinta-ala. (1 246 700 km²) Aukkaita on n. 25 miljoonaa. Angola oli 1600-luvulta lähtien Portugalin siirtomaa ja itsenäistyi vasta 1975. Pitkällinen sisällissota ja ulkovaltojen siihen puuttuminen loppui vasta 2002. Angolan virallinen kieli on portugali. Paikallisia kieliä on yli 20. Nykyisin alkeisopetus voi jo tapahtua joillakin niistä. Raamatunkäännös paikallisille kielille on käynnissä Angolan raamattuseuran toimesta.

Aukkaista kristittyjä on yli puolet ja heistä roomalaiskatolisia on 2/3 ja 1/3 eri protestanttisiin kirkkoihin kuuluvia. Lisäksi Angolassa on perinteisiä afrikkalaisia uskontoja.

Angolasta löytyy öljyä ja timantteja. Maanviljelys ja karjanhoito on yleisin elinkeino.

Kerron pastori Ruben Mwombelosta. Hän oli työtoverimme, kun saimme vaimoni Kaisan kanssa olla mukana Etelä-Angolan pienen luterilaisen kirkon toiminnassa 1973 vuodesta lähtien. Ruben oli ensimmäisiä nkumbinkieltä puhuvia kristittyjä. Hän oli opetellut portugalilaisen kielen ja oppinut myös naapurikansan mbanjankielen. Sillä kielellä hän tutustui raamattuun ja löysi Jeesuksen Vapahtajakseen. Hän valmistui ensin evankelistaksi ja kävi sitten pappiskurssin.

Vapahtajan tunteminen herätti hänessä toiveen päästä kertomaan Jeesuksesta omalle kansalleen Kunenejoen toiselle puolelle. Saimme muutaman kerran olla hänen mukanaan koko perhe. Mari tyttäreni oli 8 v ja Riikka 5 v. Mari ja Riikka olivat mukana laulamassa, kun isä Ruben opetti isolle joukolle kansaansa laulun "Jumala on rakkaus, hän on pelastanut minut" kwanjamankielellä: Kalung' ohole, a xupifange. Monet kuulijoista

kysyvät, kuinka Jumala voi olla rakkaus? Meille on opetettu, että Jumala on ankara tuomari. Monissa bantukielissä isää merkitsevä sana on *tate*. Sitä käytetään myös miehistä puhuttaessa setä sanan tilalla. Isä Ruben kertoi kuka on Jeesus ja mitä hän teki. Kuinka monta kertaa isä Ruben pyysi Kaisaa: ”Aletaan kääntää Uutta testamenttia nkumbinkielelle!” Kaisa valitti, ettei hänellä ole aikaa. Niinpä isä Ruben alkoi itse käännöstyön. Vuosia kului ja vihdoinkin mukana oli iso käännösporukka. Viime syksynä, 21.9.2019 saimme Kaisan kanssa olla mukana nkumbinkielisen Uuden testamentin julkaisujuhlassa. Riikka tyttärempä oli valmistunut raamatunkäännöskonsultiksi ja oli ollut jo vuosia mukana kääntäjäryhmän tukena ja auttajana. Ilosanomien kuuleminen ja lukeminen omalla kielellä ei ole vielä kaikille mahdollista.

Riikka syntyi Angolassa 4.3.1973. Hän on sanonut, että Jumala on antanut hänelle kolme kansalaisuutta: Taivaan, Suomen ja Angolan. Riikka asuu puolisonsa Steve Bernekingin kanssa Stauntonissa, Virginiassa Amerikassa. Nykytekniikka mahdollistaa etätöiden angolalaisten kääntäjien kanssa. Etätöiden lisäksi Riikka vieraillee yhdeksässä eri Angolan kielen käännösryhmässä useamman kerran vuodessa. Raamatunkäännöstyö on tärkeä muoto lähetystyötä ja siinä eri kirkot ovat yhdessä mukana.

Saavutettavuusasiantuntijana 10 -vuotta

Tuula Paasivirta

Psykologian tohtori, diakoni-sosionomi Katri Suhonen toimii saavutettavuuden asiantuntijana Kirkkohallituksessa. Tarkemmin hänen työyksikkönsä on Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston Jumalanpalvelus- ja yhteiskuntayksikkö.

Katri Suhonen asuu Jyväskylässä. Hänen perheeseensä kuuluu puoliso ja kolme lasta. Voit tavata urheilullisen Katrin myös juoksuradalla tai kuntosalilla. Innokas opiskelija on aloittanut tänä syksynä opinnot teologisessa tiedekunnassa.

Saavutettavuus

Kysyn Katri Suhoselta: Missä ja miten työsi näkyy seurakuntalaisten elämässä?

-Toivon, että kirkkona, joka on saavutettava, esteetön. Kirkossa, jossa toteutuu kaikille sopiva suunnittelu. Toivon, että kirkko näkyy toivoa välittävänä ja osallisuutta mahdollistavana.

Asenteet

Kysyessäni Katriltä mikä on helpointa ja vaikeinta saavutettavuudessa, hän vastaa molempiin kysymyksiin ensin lyhyesti, että asenteet. Katri jatkaa vielä -Toisaalta asenteiden kautta saavutettavuus mahdollistuu helposti. Toisaalta taas ei. Yhdenvertaisuudet, ihmisoikeudet ja kaikille sopivan suunnittelun periaatteiden toteuttaminen on usein eniten tahdosta kiinni. Eli asenteet vaikuttavat.

Katri pohtii edelleen asenteita - Vaikeimpana asiana näen myöskin kirkossa olevat asenteet. Jos saavutettavuus -aihe ei ole tuttu, kiinnostaa tai itseä lähellä, muutosta

parempaan ei tapahdu. Vammaisuus ja saavutettavuus eivät ole välttämättä mitenkään mediaseksikkäitä aiheita eivätkä saa ansaitsemaansa huomiota.

Seuraava kynny

Jatkan vielä kysymyksiä Katrille ja seuraavaksi kysynkin "kynnyksistä" eli mitä saavuttavuudessa pitäisi vielä toteutua, jotta saavutettavuus olisi todellisuutta kaikille? Katrin mukaan tärkeätä on kaikille sopiva suunnittelu peruseriaatteeksi toiminnassa sekä saavutettavuusasiamiehet kaikkiin Suomen seurakuntiin.

Näkövammaistyön haasteista

Haluan pohtia Katrin kanssa myös näkövammaistyön haasteita ja niinpä kysynkin häneltä: Mitkä ovat näkövammaistyössä erityiset haasteet?

Katrin sanoin: - Mielestäni osallisuutta ja toimijuutta mahdollistavia työntekijöitä tarvittaisiin enemmän. Mielestäni on tärkeää myös, että kirkolla on näkövammaisia henkilöitä töissä.

Hyvää syksyä

Katri toivottaa hyvää syksyä ja mukavia hetkiä Saavu Kirkkopostin parissa.

Yle Areenan palveluista

Kokosi Tuula Paasivirta

Oletko käyttänyt Yle Areenan palveluita? Se on Yleisradion Yle -veroon sisältyvä laaja ohjelmajalutus verkossa kaikille kansalaisille.

Yle Areenaan voit hankkia omat tunnukset. Tunnuksista on muun muassa se hyöty, että kuunnellessasi ja katsellessasi ohjelmia ja kuuntelun tai katselun jäädessä kesken, voit seuraavalla kerralla jatkaa siitä kohdasta mihin jäit. Palveluun voi merkitä omia suosikkiohjelmiaan, jolloin ne löytyvät helposti. Sieltä voi katsoa myös suoria televisio-ohjelmia tai kuunnella radion kanavia. Jotkut ohjelmat jatkuvat Areenassa, sen jälkeen, kun tv- tai radiolähetys päättyy. Osa ohjelmista näytetään vain Areenassa.

Saavutettavuus Areenassa

Äänitekstit

Äänitekstityksessä ruudulla näkyvä käännöstekstitys kuuluu synteettisenä puheena. Äänitekstitys palvelee ensisijaisesti näkövammaisia ja lukemisesteisiä. Areenassa tekstitystä voi kuunnella ääneen luettuna mobiililaitteiden ruudunlukusovelluksen avulla.

Kuvailutulkkaus

Kuvailutulkkaus on palvelu, jossa näköaistin välittämää tietoa kuvaillaan sanallisesti. Palvelusta hyötyvät erityisesti näkövammaiset, mutta myös esimerkiksi autismin kirjon henkilöt, maahanmuuttajat ja ikäihmiset. Kuvailutulkatut ohjelmat löytyvät Areenasta.

<https://areena.yle.fi/tv/ohjelmat/saavutettavuus>

Tekstitysfonttia voi suurentaa Areenan selainpalvelussa sekä mobiilisovelluksissa puhekupla-ikonin kautta löytyvistä tekstitysasetuksista.

Jumalanpalvelus- ja hartausohjelmat

Areenasta löytyy nauhoitetut radio- ja tv-jumalanpalvelukset. Lisäksi sieltä löytyvät radion hartausohjelmat sekä Horisontti -ohjelma. Kirkkohallitus tuottaa televisioon ja Areenaan katsottavaksi Pisara -ohjelmaa ja radion puolelle Horisontti -ohjelmaa. Keväällä 2020 muun muassa Pisarassa oli haastateltavana näkövammaisen diakoni Minna Ågrén. Ohjelmat ovat katsottavissa vaihtelevan ajan viikosta vuoteen. Jumalanpalvelukset ovat yleensä Areenassa noin kuukauden.

Pisara -ohjelma koostuu tarinoista, oivalluksista ja raamatun teksteistä. Joka viikko Raamattu avataan erilaisissa paikoissa ja elämäntilanteissa. Pisara on YLE:n ja Suomen Evankelis-luterilaisen kirkon yhteisohjelma TV:ssä. Pisanan jaksoja Areenasta löytyy elokuun 2020 lopulla 57 ja ne säilyvät palvelussa noin vuoden.

Radion puolelta löytyy jumalanpalveluksia kymmenen jaksoa, mutta esimerkiksi Horisontti -ohjelmaa, jossa käsitellään eri uskontoja löytyy 504 jaksoa. Hengellisen musiikin toivekonsertteja löytyy joitakin sekä erilaisia hartausohjelmia.

Poimintoja Yle Areenan audiotarjonnasta

Radiosarjassa Kymmenen teesiä selviytymisestä on syvällistä puhetta muuttuneen maailman haasteista. Kymmenen suomalaista vaikuttajaa on kutsuttu keskustelemaan arvoista ja teeseistä, joiden avulla selviydytään koronakriisistä ja muista 2020-luvun suurista haasteista. Keskusteluttajina ovat kirkkoherra Heikki Arikka ja työelämäprofessori Jarno Limnell.

Kahdeksannessa jaksossa vieraana on emerituspiispa Eero Huovinen ja aiheena on armo ja armollisuus itseä ja muita kohtaan.

Näyttelijä Satu Silvo lukee valittuja osia 1. Mooseksen kirjasta, jaksoja on 17, kunkin jakson pituus on 6-8 minuuttia ja ne on kuunneltavissa toistaiseksi. Näyttelijä Tommi Korpela lukee evankeliumin Johanneksen mukaan, jaksoja on 20 ja nekin kuunneltavissa toistaiseksi.

Pyhiä juutalaisia kirjoituksia

VT:n ja Talmudin luentaa ja taustoittavia keskusteluja

Keskeisiä juutalaisuuden kirjoituksia ensimmäistä kertaa suomeksi. Sarjassa luetaan tekstejä juutalaisuuden merkittävistä kirjoista, kuten Vanhasta testamentista ja Talmudista. Mukana on myös muita pyhiä juutalaisia tekstejä. Jokaiseen jaksoon sisältyy luentaa ja taustoittavia keskusteluja. Keskusteluissa pyhät kirjoitukset asetetaan kulttuuriseen, uskonnolliseen ja historialliseen asiayhteyteen.

Tekstit lukee Pekka Savolainen. Asiantuntijoina ja keskustelemassa ovat Helsingin juutalaisen seurakunnan yllirabbiini Simon Livson, Helsingin yliopiston seemiläisten kielten professori emeritus ja seemiläisten kielten ja kulttuurien dosentti Tapani Harviainen sekä

Lähi-idän tutkimuksen yliopistonlehtori, FT Riikka Tuori Helsingin yliopistosta. 29 minuutin jaksoja on peräti 63 ja ne on kuunneltavissa toistaiseksi.

Homo religiosus

Uskonto ja jumalat arjen ilmiöissä

Yllättävän monesta asiasta löytyy uskonnoista tuttuja piirteitä. Teologian opiskelija Olavi Seppänen tutkailee radioessee-sarjassaan yhdessä vieraidensa kanssa uskonnon, myyttien ja jumalien merkitystä sekä uskonnontutkimuksen näkökulmasta erilaisia arjen ilmiöitä aina talouselämästä elokuvaan. Vajaan tunnin jaksoja on 20 ja kuunneltavissa toistaiseksi.

Yle Areenaan kannattaa siis tutustua ja käyttää sen monipuolista tarjontaa hyödyksi ja iloksi. Siellä on myös monia iki-ihania kuunnelmia runsaasti.

Saarna 12. sunnuntai helluntaista. Itsensä tutkiminen

Tuula Paasivirta

Evankeliumi Matt. 21: 28-32

Jeesus sanoi ylipapeille ja kansan vanhimmille:

”Mitä te tästä sanotte? Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Hän meni toisen luo ja sanoi: ’Poikani, mene tänään viinitarhaan työhön.’ ’En minä halua’, poika vastasi. Sitten hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja meni.

Isä meni toisen pojan luo ja sanoi tälle saman. Poika vastasi: ’Menen kyllä, isä’, mutta ei mennytkään. Kumpi näistä kahdesta teki, mitä hänen isänsä tahtoi?” ”Edellinen”, he vastasivat.

Jeesus sanoi:

”Totisesti: portot ja publikaanit menevät Jumalan valtakuntaan ennemmin kuin te. Johannes avasi teille vanhurskauden tien, mutta te ette uskoneet häntä. Portot ja publikaanit sen sijaan uskoivat, ja vaikka te sen näitte, te ette jälkeensä tulleet katumukseen ettekä uskoneet häntä.”

Saarna alkaa

Usein kuullessani kertomuksia tai lukiessani Jeesuksen vertauksia, kuten nyt tämän kahden pojan tapauksen, jään miettimään, miten itse toimin elämässäni. Niin voimme tehdä tänään yhdessä. Tämä kertomus antaa mahdollisuuden ja aiheen kysyä itseltämme, miten rehellinen ja luotettava sinä olet? Miten rehellinen minä olen?

Mikä sinut saa joskus toimimaan vastoin sanojasi ja lupauksiasi? Mikä saa muuttamaan mielesi? Mikä houkuttaa siihen? Pääseekö sillä luikertelemaan pois hankalasta tilanteesta, kun ei puhu totta tai kieltää asioita?

Katsotaan vielä Jeesuksen kertomusta. Jeesushan ei kysynyt kuulijoiltaan: kumpi pojista oli rehellisempi, vaan kumpi teki, mitä hänen isänsä tahtoi - sekö joka sanoi "en halua" mutta tuli toisiin ajatuksiin ja meni vai se, joka sanoi menevänsä, mutta ei mennyt.

Kun Jeesus vertauksellaan tarkoitti mitä ilmeisimmin Jumalan tahdon toteuttamiseen liittyviä tunteita ja toimintaa, meidän on syytä kysyä:

- Miten Jumalan tahto toteutuu meidän elämässämme?

Oletko kiinnostunut hänen tahdostaan? Milloin olet viimeksi kysellyt hänen tahtoaan elämässäsi? Onko oman tahdon noudattaminen niin vahvaa, että se jopa vaimentaa tai pyyhkii pois mahdollisen Jumalan puhuttelun omassatunnossa?

Omaksitunnoksi kutsutaan sitä ihmisessä olevaa sisäistä ääntä, joka kertoo ihmiselle, mikä on oikein ja väärin. Osalla meistä se ei kerro niin paljon kuin toiselle. Raamattu puhuu paatuneesta omastatunnosta.

Millainen Jumalan tahdon toteuttaja sinä olet? Millaisen tuloksen antaa rehellinen itsensä tutkiminen? Haluanko kuulla Jumalaa ja hänen käskyjään ja kehoituksiaan? Miten suhtaudun itseeni ja toisiin ihmisiin?

Lähimmäisenrakkautemme on helposti valikoivaa. Jos muistelemme Jeesuksen kehoituksia, jossa hän kehotti ulottamaan rakkauden jopa vihollisiin, niin joudumme kohtaamme oman vajavuutemme ja sen tuomat vaikeudet. Se on meille ihmisille hyvin tavallista, että nämä eivät ole helppoja asioita.

Vastaamme helposti "En minä halua." Jäämmekö me noihin sanoihin? Se, joka noudattaa kehoitusta "mene ja tee Jumalan tahdon ja kutsun mukaan", ei jää paikalleen.

Osa meistä tarvitsee aikaa. Niin tarvitsi Jeesuksen vertauksen mieskin, mutta sitten hän meni sinne minne pyyntö kuului.

Pitääkö muuttaa jotain ajattelussa ja elämässä, jotta voimme muuttaa suunnan? Ehkäpä vanhat urautuneet asenteet ja ennakkoluuloisuus voisivat olla asenteita, joiden asemaa elämässämme tulisi tutkia? Voinko oppia ja opetella toisia tai uusia tapoja?

Vertauksen pojasta mainittiin: "Hän tuli toisiin ajatuksiin." Raamatusta kerrotaan myös harharetkillä olleesta tuhlaajapojasta. Kerrotaan tuhlaajapojasta, jonka elämän käännekohdasta mainittiin jotain samaa: "Hän meni itseensä". (Tuhlaajapojan kertomus löytyy Luuk:15:11-32).

Uuteen alkuun pääsy oli mahdollista vain itsensä tutkimisen kautta, rehellisen itsearvioinnin - oman elämän arvioinnin kautta. Se auttaa muuttamaan elämäämme - myös katumuksen ja uuden suunnan ottamiseen suostumisen kautta.

Milloin sinä olet viimeksi kokenut, että Jumalan edessä voisi olla tällaiseen aihetta?

Itsetutkistelussa arvioitavana on kuuliaisuus - senkin pohdinta, mitä Jumala merkitsee meidän elämässämme.

Kertomuksen poikien kohdalla tuli näkyviin, minkä painon ja arvon he antoivat isän sanoille. Minkä arvon sinä annat raamatun sanoille? Vaikka raamatusta on mukana myös inhimillistä ja aikaansa sidottua ja vaikka voitaisiinkin päätyä siitä erilaisiin tulkintoihin, ei se poista sitä, että me olemme tekemisissä Kaikkivaltiaan Jumalan ilmoituksen kanssa. SE

sisältää kehoituksia kuulla Jumalaa, hänen lakiaan ja myös armoaan, joka kutsuu sovituksen tielle.

Leike / kopio

Sana -lehti 27.8.2020

Sanat: Minna Kettunen

Anteeksipyyntö ei saa olla hutaisu

Lapinlahtelainen eläkeläinen Kaija Marin on aina yrittänyt auttaa, jos joku on apua tarvinnut. Tästä on yritetty hyötyä, ja se on tuntunut kipeältä. Samoin ne kerrat, kun anteeksipyyntöä ei ole kuulunut odotuksista huolimatta.

Siitä on jo yli 30 vuotta, kun laitoin tyttäreni rippujuhlia kovalla tohinalla. Varmaan komentelin häntä siivoaman ja äsähtelin, kun apua ei tullut mielestäni tarpeeksi. Sitten tyttö hävisi, ja löysin hänet itkemästä omasta huoneestaan.

Minulle tuli kamalan paha mieli ja pyysin anteeksi, ja hän antoi anteeksi. Siitä tuli niin hyvä olo. Ajattelin, että seuraavana päivänä tyttäreni oli saamassa ensimmäistä kertaa Herran Pyhän ehtoollisen. Sitä ennen meidän olikin hyvä selvittää välit, pyytää ja antaa anteeksi.

Esimerkkiä anteeksipyyttämisestä opin omalta isältäni. Hän oli kuin miesenkeli, tuo sodat käynyt savolainen pienviljelijä. Isä oli lempeä, hän halusi aina sovittaa ja puhua asiat parhain päin kaikkien kanssa. Hän pyysi anteeksi meiltä lapsiltakin, jos aihetta oli. Hänen kanssaan oli helppo jutella kaikista asioista. Uskosta hän ei juuri puhunut, mutta veisaili virsiä. Tiesin aina, että hän oli hyvin hengellinen ihminen.

Minulla on ollut läheisiä kokemuksia myös toisenlaisista ihmisistä. He ovat sellaisia elämän koviksia. He pitävät asioiden selvittelyä ja sovittelemista turhana vatvomisena. Onkohan heidän omatuntonsa paatunut vai minun yliherkkä, miten lie. Minä en kuitenkaan voisi mennä nukkumaankaan, jos vaikka olisin ollut jollekin epärehellinen.

Olenhan minä monesti suuttunut ja sanonut äkäisiä sanoja perheelle ja vaikka kenelle. Kun on tullut sellainen olo, että pitää pyytää anteeksi, olen miettinyt jonkin aikaa ja odottanut sopivaa hetkeä. Minusta on tärkeää, että itse olen miettinyt asian läpi, ja anteeksipyyttämisellä on oikea hetki. Ei se saa olla mikään huitaisu tai teennäinen juttu.

Olen puhelias ja sosiaalinen, ihan nauravainen ja kovaääninenkin. Olen aina ollut ihmisten kanssa paljon tekemisissä työssä, harrastuksissa ja luottamustehtävissä. Olen yrittänyt auttaa, jos joku on apua tarvinnut. Minua on ehkä luultu hyväntahtoiseksi hölmöksi. Varmaan sen takia minua on joskus yritetty käyttää hyväksi esimerkiksi taloudellisesti. Ne ovat olleet vaikeita ja kipeitä kokemuksia, joiden jälkeen olisin toivonut anteeksipyyntöä. Jos sellaista ei ole tullut, olen yrittänyt ajatella, että se toinen ei siihen vielä jostain syystä pysty.

Jos joku on pyytänyt anteeksi, minun on ollut helppo antaa. En minä sen takia luule olevani jotenkin pyhempi tai hurskaampi. Mutta onpahan itselle helpompi olla.

Otetaan selkoa Kaanaan kielestä

Tällä palstalla kerrotaan joistakin kirkollisista, kristillisistä termeistä. Helposti me kristityt, uskovaiset puhumme ns. kaanaan kieltä. Puhumme siten, ettei tavallinen lukija, kuulija ymmärrä mitään. Voit lähettää päätoimittajalle kysymyksiä(ext-tuula.paasivirta@evl.fi) vaikeista käsitteistä, jotka sinua askarruttavat. Lehteen saatetaan haastatella asiantuntijoita tai selvittää kirjallisuudesta näitä käsitteitä.

Sakramentti

Latinan sanasta sacramentum. Eri kirkkokuntien kesken on teologisia mielipide-eroja sakramenttien lukumäärän ja vaikutuksen suhteen. Sakramenttien asettajaksi on kuitenkin aina ymmärretty itse Kristus.

Latinassa sacer on aika monipuolinen adjektiivi, joka tarkoittaa mm. pyhää, sitoutunutta, omistautunutta ja antaumuksellista. Sacramentum on taas välinettä merkitsevällä mentum-johtimella johdettu substantiivi, jonka perusmerkitys olisi lähinnä jokin "pyhyiden väline". Mahdollisesti voitaisiin kuvitella yhteys kreikan -μενov-mediopassiiviin, jolloin sacramentum tarkoittaisi samaa kuin "quod sacratur" eli "se mikä pyhitetään".

Käytännössä sanan esiintymät ovat jo varhain olleet leksikaalistuneita, ja esimerkiksi klassillisessa latinassa sanalla on ollut erityismerkityksensä nimenomaan juridisessa ja sotilaallisessa kielenkäytössä merkitsemässä sopimuksen päälle tehtyä valaa tai sotilasvalaa. Kristilliseen kieleen se ilmeisesti on otettu käänöslainana kreikan salaisuutta merkitsevästä μυστήριov-sanasta. Kirkollisessa latinassa jo antiikissa sacramentum on voinut merkitä salaisuutta, evankeliumin ilmestystä, "sakramenttia" eli meidän tuntemiamme pyhiä toimituksia sekä kirkon virkaa.

Luterilainen kirkko

Luterilaisessa kirkossa on kaksi sakramenttia, kaste ja ehtoollinen. Sakramentit ovat kirkon pyhiä toimituksia, jotka perustuvat Jeesuksen käskyyn. Jeesus antoi Kaste- ja lähetyskäskyn (Kaste ja lähetyskäsky löytyy raamatusta Matt. 28:18–20) ja erityisesti kiirastorstaina muistetaan Jeesuksen viimeistä ateriaa opetuslasten kanssa. Tällöin hän asetti myös ehtoollisen. (ehtoollisen asettaminen löytyy raamatusta muun muassa Matt: 26:26-29 tai 1. Kor. 11:23–25).

Luterilaisen ajattelun mukaan Jumala on läsnä kastevedessä sekä ehtoollisen leivässä ja viinissä. Sakramenttien avulla Jumala antaa ihmiselle syntien anteeksiantamuksen ja avaa yhteyden Kristukseen.

Kasteessa Jumala liittää meidät osalliseksi Kristuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta. Jumalan Poika Jeesus Kristus on kuollut ja ylösnoussut puolestamme. Se tuo meille syntien anteeksiantamuksen. Samalla ihminen liitetään kasteessa sekä paikallisseurakunnan jäseneksi että osaksi maailman laajaa kristillistä kirkkoa.

Ehtoollinen on kirkon toinen sakramentti eli pyhä toimitus. Se on Jeesuksen muistoateria. Vaikka puhumme muistoasiasta, niin samalla kuitenkin Kristus on myös itse läsnä ehtoollisessa ja palvelee meitä. Ehtoollisella voi kokea yhteyttä Jeesukseen ja toisiin

kristittyihin. Kun pappi antaa leivän, hän sanoo: ”Kristuksen ruumis, sinun puolestasi annettu.” Kun pappi antaa viinin, hän sanoo: ”Kristuksen veri, sinun puolestasi vuodatettu.”

Ehtoolliselle voi osallistua itsenäisesti, jos on käynyt rippikoulun ja konfirmoitu. Lapset voivat osallistua ehtoolliselle yhdessä vanhempiensa tai huoltajan kanssa. Lapset voidaan siunata alttarilla ellei vanhemmat halua heille annettavan ehtoollista.

Ortodoksi kirkko ja sakramentti

Sakramentit ovat Jumalan näkymättömän armon näkyviä välikappaleita. Ortodoksisessa kirkossa sakramenteja kutsutaan myös mysteeriöiksi.

Nykyään ortodoksisessa kirkossa katsotaan olevan seitsemän sakramenttia eli mysteeriota: kaste, mirhavoitelu, ehtoollinen, katumus, avioliitto, sairaanvoitelu ja pappuus.

Sakramentit eli mysteeriöt ovat kirkon pyhiä toimituksia, joissa ihminen pääsee näkymättömän Jumalan armon osallisuuteen erilaisten näkyvien merkkien kautta. Sakramenteja toimittavat hätäkastetta lukuun ottamatta ainoastaan piispat ja papit.

Katolinen kirkko ja sakramentti

Katolisen kirkon elämä on sakramentaalista. Tämä tarkoittaa, että kirkko ja sen jäsenet kohtaavat Kristuksen sekä hänen sanassaan että erityisellä ja näkyvällä tavalla hänen asettamissaan sakramenteissa. Sakramentti merkitsee sananmukaisesti salaisuutta ja pyhää asiaa. Sakramentit ovat näkyviä merkkejä, jotka ilmoittavat ja jakavat Jumalan armoa. Kirkon sakramentit ovat: kasteen sakramentti, vahvistuksen sakramentti, eukaristian sakramentti, parannuksen sakramentti (rippi), sairaiden voitelun sakramentti, vihkimyksen sakramentti ja avioliiton sakramentti

Sakramentaaleilla tarkoitetaan sellaisia siunauksia, jotka eivät ole sakramenteja, mutta jotka ovat niiden tavoin merkkejä Jumalan armosta ja siunauksesta, joka ympäröi kristityn jokapäiväistä elämää. Kun katolilainen muuttaa uuteen asuntoon, on paikallaan, että hän pyytää pappia siunaamaan uuden kotinsa. Samoin on mahdollista siunata muita arkiseen elämään liittyviä tärkeitä asioita tai esineitä. Kristillinen hautaus on myös sakramentaali.

Lähteet: www.evl.fi, www.katekismus.fi, www.ortodoksi.net ja www.katolinen.fi

Facebook -ryhmä näkövammaisasioissa

Facebookissa pääsee nyt keskustelemaan yhdessä ryhmässä

Näkövammaiset seurakunnassa (Suomen Evankelisluterilainen kirkko)

Ryhmä on tarkoitettu näkövammaisille Evankelisluterilaisen kirkon jäsenille tai seurakunnan toiminnasta kiinnostuneille näkövammaisille henkilöille. Tosin kirkon jäsenyyttä liittymisen yhteydessä ei kysytä. Lisäksi ryhmä on tarkoitettu Kirkon näkövammaistyöntekijöille tai siitä työstä kiinnostuneille Kirkon työntekijöille ja vapaaehtoisille.

Ryhmässä keskustellaan saavutettavasta seurakunnasta, saadaan vertaistukea. Ennen kaikkea kuitenkin yritetään löytää käytännön ratkaisuja, joiden avulla näkövammaisen voi

olla tasavertainen seurakunnan jäsen ja luottamushenkilö tai työntekijänä Suomen Evankelisluterilaisen Kirkon kaikilla tasoilla. Toiveena on, että päästään sanoista tekoihin. Ryhmässä voidaan jakaa tietoa seurakuntien tilaisuuksista, tapahtumista, vaaleista yms. Toivomus on, että kukin henkilö pyytää itse jäsenyyttä, jos haluaa tulla mukaan ryhmään.

Ryhmä toimi aiemmin nimellä Pisteilevä ruudunlukija seurakunta. Se perustettiin aikanaan jakamaan tietoa kirkollisista vaaleista seurakunnassa. Ryhmän nimeä on selkeytetty.

Lisätietoja ryhmästä, joko Messengerin kautta tai ext-tuula.paasivirta@evl.fi

Lukijoilta

Nimimerkki Pohtija pohjoisesta

Olen pohtinut lain merkitystä kristityn elämässä. Sanotaanhan meille pyhässä kirjassa, että Jumala on antanut myös lain. Mikä sen merkitys on tänään pienelle ihmiselle? Kukaan ei tunnu sitä noudattavan. Kuitenkin ilmaistaan asiaa myös näin. Laista ei ole hävinnyt piirtoakaan eli kaikki on edelleen voimassa.

Mietin, mikä on ihmisen asema tässä tilanteessa? Ilman Jeesusta ihminen on hukassa, koska hän on lankeava olento, eikä koskaan, tämän elämän aikana voi eikä kykene olemaan täydellinen ja täyttämään lakia.

Lakia ihminen ei pysty täyttämään ja siksi hänen on turvattava evankeliumin anteeksiantavaan voimaan. Armo kuuluu meille kaikille ja olen siitä hyvin kiitollinen. Saan itsekin jäädä sen alle ja niin saat sinäkin, kanssavaeltajani.

Evankelis-Luterilaisen kirkon sakastisivut:

Tässä lehdessä esitellään jatkossa eri numeroissa jotain paloja siitä mitä Evankelis-luterilaisen kirkon uudistuneilta verkkosivuilta löytyy. Sivut jakaantuvat Sakasti, yleinen osa ja sakasti pluspalvelut. Sivuilta löytyy paljon tietoa ja vinkkejä, hartauksiakin.

Sakastin sivulta löytyy heti etusivulta erilaisia oikopolkuja esim. kirkon omiin käsikirjoihin ja kirkkovuoden teksteihin. siihen osoite on <https://evl.fi/plus/etusivu>

Näiltä sivuilta voit myös tilata kirkon oman verkkokaupan kautta kirkon julkaisusarjoja painotuotteina (painotuotteet ovat suurimmalta osaltaan maksullisia) tai ladata niitä maksuttomasti omalle koneellesi sekä PDF-muodossa että näköispainoksena eli kuvana. Julkaisut löytyvät seuraavan linkin takaa <https://julkaisut.evl.fi/main/thumbnailview>

Tämän edellä olleen Kirkon verkkokaupan linkin takaa löytyvät kirkon julkaisusarjat. Niitä on olemassa seuraavista aihealueista: Päätöksenteko, Hallinto ja talous, Seurakuntaelämä, Yhteiskunta ja kirkko, Koulutus ja työelämä. Osasta aihepiirejä löytyy satoja nimikeitä tai julkaisu ja osasta vain muutamia.

Eräs esimerkki näistä julkaisuista on melko tuore julkaisu Aktiivisesti osallinen.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimuksen kirkon toimintaohjelma 2019-2024.

Aktiivisesti osallinen täydentää kirkon saavutettavuusohjelmaa saavu.

Toimintaohjelma auttaa rakentamaan kaikille sopivaa kirkkoa. Ohjelman ytimessä ovat yhdenvertaisuus, osallisuus ja paikallisiin olosuhteisiin soveltaminen mottona: ”Ei mitään meistä ilman meitä”.

Lehden tämän numeron loppu ja syksyn toivotukset

Lehden jutut loppuivat tähän ja lehden tekijät toivottavat kaikille hyvää syksyä ja sopivaa varovaisuutta näin korona-aikana. Äänilehden lukija Hannele Töllikkö.